

Príručka zodpovedného podnikania

Príručka o harmonizácii a implementácii smerníc z oblasti zodpovedného podnikania určená pre bežných ľudí, spoločnosti a osoby s rozhodovacou právomocou

Harmonization and implementation of
Corporate Social Responsibility EU Directives

FUNDED BY

PARTNERS

Obsah

O projekte	4
O Príručke zodpovedného podnikania	4
Projektové konzorcium	5
RRiF, Chorvátsko	5
ABIS, Belgicko	5
Bridging to the Future, Spojené kráľovstvo	5
Inštitút Ekvilib, Slovinsko	6
Global Impact Grid, Nemecko	5
IDOP (Chorvátsky inštitút zodpovedného podnikania), Chorvátsko	5
Univerzita LUM, Taliansko	6
Nadácia Pontis, Slovensko	6
1. Nefinančný reporting	7
Legislatíva	7
Hlavná časť	7
Príklady dobrej praxe	11
2. Podpora spracovania použitých materiálov	13
Legislatíva	13
Hlavná časť	13
Príklady dobrej praxe	14
3. Darovanie jedla	16
Legislatíva	16
Hlavná časť	16
Príklady dobrej praxe	18
4. Environmentálne značky	20
Legislatíva	20
Hlavná časť	20
Príklady dobrej praxe	24
5. Zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím	26
Legislatíva	26
Hlavná časť	26
Príklady dobrej praxe	28
6. Rámcová smernica o vode	30
Legislatíva	30
Hlavná časť	30
Príklady dobrej praxe	33

Autori:

Ivan Petarčić, MCF, senior specialist, RRIF-Plus d.o.o., Croatia

Marina Tomić, BA Sociology and Comparative Literature, project manager, The Croatian Institute for CSR – IDOP, Croatia

Marco Matrisciano, post-graduate Master in European Studies, Manager Research & Funding at ABIS - The Academy of Business in Society, Belgium

Xavier Lewis Rodriguez, BSc., Social Projects Manager, Bridging to the Future, England

Petra Hartman, BA Political Science, project manager, Ekvilib Institute, Slovenia

Boris Bulatovic, Dipl.-Ing., Co-Founder, Global Impact Grid GbR, Germany

Giulia Netti, PhD student in the Economics and Management of Natural Resources XXXI cycle, LUM Jean Monnet University, Italy

Tatiana Čaplová, BA, Programme Manager for CSR, Nadácia Pontis/Business Leaders Forum, Slovakia

Redaktori:

Nikolina Markota Vukić, PhD, CSR reporter and Co-founder, The Croatian Institute for CSR – IDOP, Croatia

Ludwig Roger, PhD, Senior Manager EU Project and Funding at ABIS – The Academy of Business in Society, Belgium

Duncan Chamberlain, PGCE and BSc., Managing Director, Bridging to the Future, England

Ela Kurtcu Bulatovic, M.A., M.A., B.A., Co-Founder, Global Impact Grid GbR, Germany

Angeloantonio Russo, PhD, Director of PhD program in The Economics and Management of Natural Resources. Full professor of Management, LUM Jean Monnet University, Italy.

Michal Kišša, MBA, Mgr. Programme Director for CSR, Nadácia Pontis, Executive Director, Business Leaders Forum, Slovakia

Kontakt na bližšie informácie: rrif@rif.hr

O projekte

Hi4CSR je projekt programu Erasmus+ s plným názvom Harmonizácia a implementácia smerníc EÚ v oblasti zodpovedného podnikania (CSR), ktorý sa realizoval od októbra 2016 do apríla 2018. Ide o transeurópsky projekt, ktorý realizovalo osem európskych organizácií známych z oblasti zodpovedného podnikania. Projekt sa zameriava na smernice EÚ v oblasti CSR - primárne tie, ktoré sa týkajú nefinančného reportingu, environmentálneho označovania, darovania jedla, zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím, trvalo udržateľného odpadového hospodárstva a rámcovej smernice EÚ o vode. Jeho cieľom je umožniť partnerským krajinám podeliť sa o príklady dobrej praxe a vzdelávať ľudí o harmonizácii a implementácii európskych smerníc z oblasti zodpovedného podnikania. Projekt rovnakou mierou zapája malé a stredné podniky, univerzity, mimovládne organizácie, výskumné ústavy a organizácie občianskej spoločnosti, čím prispieva k rozvoju trvalo udržateľných politík a stratégií v Európe.

O Príručke zodpovedného podnikania

Príručka zodpovedného podnikania je vyvrcholením vzájomnej spolupráce partnerov na siedmich vzdelávacích aktivitách. Účelom tejto príručky je prakticky a systematicky predstaviť aktuálny stav, príklady dobrej praxe a implementáciu smerníc EÚ v oblasti zodpovedného podnikania.

Príručka je určená pre predstaviteľov rôzne veľkých spoločností, osoby s rozhodovacími právomocami, výskumníkov, profesionálov v oblasti zodpovedného podnikania, študentov a všetkých, ktorí sa zaujímajú o zodpovedné podnikanie a trvalo udržateľný rozvoj.

Európska únia definuje zodpovedné podnikanie ako činnosť, pri ktorej spoločnosti preberajú zodpovednosť za svoj spoločenský vplyv. Zodpovedné podnikanie je čoraz dôležitejšie, keďže na podniky sa vytvára stále väčší tlak, aby mali pozitívny vplyv na spoločnosť a znížili svoj negatívny dopad na životné prostredie. Zodpovedné podnikanie by preto malo byť pevne ukotvené v stratégii aj konaní každej organizácie. Európska únia pevne verí, že zodpovedné podnikanie je dôležité pre spoločnosť, podniky a ekonomiku Európskej únie z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja, konkurencieschopnosti a inovácií. Európska únia preto vytvorila komplexný právny rámec pre rôzne aspekty zodpovedného podnikania, ako je napríklad nefinančný reporting, zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím, podpora spracovania použitých materiálov, darovanie jedla, environmentálne označovanie či zodpovedné hospodárenie s vodou.

Projektové konzorcium

RRiF, Chorvátsko

Spoločnosť RRiF-plus Ltd. patrí medzi popredné vydavateľské a poradenské spoločnosti v Chorvátsku. Zameriava sa na oblasť účtovníctva, daní a financií. Spoločnosť sa už od svojho vzniku v roku 1990 venuje vydávaniu časopisov, manuálov, príručiek a návodov, ktoré sa stali nevyhnutným nástrojom pre ekonomické školy, vysoké školy a univerzity, ale aj pre spoločnosti, banky, mimovládne organizácie či firmy venujúce sa auditu a účtovníctvu. Spoločnosť RRiF si vybudovala širokú sieť podnikov, odborníkov z oblasti financií a ľudí s rozhodovacou právomocou, vďaka čomu si získala povesť jednej z najlepších vzdelávacích inštitúcií v oblasti ekonomických právnych predpisov v Chorvátsku. Venuje sa aj právnym predpisom v oblasti zodpovedného podnikania a implementácii smerníc EÚ do chorvátskej legislatívy.

ABIS, Belgicko

Európska akadémia pre obchod v spoločnosti (Academy of Business in Society, ABIS) je celosvetová sieť viac než 100 spoločností a akademických inštitúcií, ktorých expertiza, angažovanosť a zdroje sa využívajú na podporu trvalo udržateľného podnikania. Organizácia sa zaviazala rozvíjať vzdelávanie a prehĺbovať vedecké poznanie v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja OSN. Jej cieľom je podporovať prechod na model ekonomiky, ktorý bude trvalo udržateľný, flexibilný a inkluzívny.

Bridging to the Future, Spojené kráľovstvo

Organizácia Bridging to the Future vznikla ako investičná spoločnosť, ktorá v rozličných odvetviach a krajinách investuje do startupov a spoločností v štádiu počiatočného rastu. Organizácia sa venuje inkubácii podnikov, podnikovému poradenstvu a investíciám, aby pomohla svojim partnerom z celej Európy dosiahnuť ekonomickú samostatnosť. Investovala už do viac než 40 spoločností v 15 krajinách z celej Európy, pričom si vyberala spoločnosti z rôznych odvetví a regiónov.

Global Impact Grid, Nemecko

Global Impact Grid GbR je poradenská sieť aktívna v oblasti sociálnych inovácií a spoločensky prospešných projektov. Zameriava sa na podporovanie synergií a pomáha zaujímavým konceptom rásť v Európe i mimo nej. Venuje sa témam spoločensky prospešného podnikania, sociálnych inovácií, zodpovedného manažmentu a trvalo udržateľného rozvoja. Poskytuje podporu jednotlivým podnikateľom, inovátorom, startupom či malým a stredným podnikom, aby mohli svoje nápady a podnikanie rozvíjať do väčších rozmerov.

IDOP (Chorvátsky inštitút zodpovedného podnikania), Chorvátsko

Chorvátsky inštitút zodpovedného podnikania (IDOP) je nezisková výskumná a poradenská organizácia, ktorá sa venuje podpore spoločensky zodpovedného podnikania a trvalo udržateľného rozvoja a rozširovaniu nefinančného reportingu prostredníctvom nezávislých výskumov, poradenstva či prezentovania príkladov dobrej praxe v Chorvátsku. IDOP sa zameriava na výmenu vedomostí a expertízy v oblasti zodpovedného podnikania prostredníctvom prednášok, školení a seminárov pre

jednotlivcov, spoločnosti a podnikateľov, na ktorých sa rozoberajú témy nefinančného reportingu, trvalo udržateľného rozvoja a stratégií zodpovedného podnikania.

Inštitút Ekvilíb, Slovinsko

Inštitút Ekvilíb je nezisková organizácia, ktorá pôsobí v oblasti spoločenskej zodpovednosti, ľudských práv a rozvojovej spolupráce. Podporuje prístupy a praktiky, ktoré prispievajú k spoločenskej zodpovednosti všetkých aktérov globálneho rozvoja a k rozvíjaniu ľudských práv na celom svete. Inštitút vytvára rôzne poradenské a vzdelávacie produkty v oblasti zodpovedného podnikania, ako je napríklad certifikácia v oblasti zodpovedného podnikania, poradenstvo a príprava správ o trvalo udržateľnom rozvoji, certifikácia pre odborníkov na štandard ISO 26000, školenia o diverzite a inklúzii či školenia o zdraví na pracovisku.

Nadácia Pontis, Slovensko

Nadácia Pontis vznikla v roku 1997 a počas svojho vývoja sa stala jednou z najväčších grantových a operačných nadácií na Slovensku. Podporuje firemnú aj individuálnu filantropiu, diverzitu, transparentnosť, firemné dobrovoľníctvo a presadzuje zodpovedné podnikanie. S firmami spolupracuje pri realizácii ich filantropických a CSR aktivít a poskytuje im poradenstvo pri tvorbe CSR stratégie, filantropickej stratégie či nefinančného reportu. Organizuje oceňovanie zodpovedných aktivít firiem, Via Bona Slovakia. Spravuje nadačné fondy, prostredníctvom ktorých firmy realizujú svoje darcovské aktivity. Nadácia Pontis je administrátorom združenia Business Leaders Forum - platformy pre slovenské a medzinárodné spoločnosti pôsobiace na Slovensku, ktorá v krajine podporuje spoločensky zodpovedné podnikanie. Nadácia Pontis podporuje tiež aktívnu zahraničnú politiku Slovenska a Európskej únie, založenú na podpore občianskej spoločnosti, rozširovaní demokracie a dodržiavaní ľudských práv. V oblasti demokratizácie a rozvojovej spolupráce je aktívna v troch strategických programových oblastiach: rozvojové vzdelávanie, verejná politika a medzisektorová spolupráca. V rámci týchto projektov pôsobí v Keni, Bielorusku, Gruzínsku, Albánsku, Kosove a Moldavsku.

Univerzita LUM, Taliansko

Univerzita Jeana Monneta LUM, založená v roku 1995, je jednou z najznámejších a najprestížnejších univerzít v južnom Taliansku. Fungujú na nej dva hlavné medzinárodné výskumné programy: „Hospodárstvo a manažment prírodných zdrojov“ a „Všeobecná teória správnych, občianskych, ústavných, trestných a daňových postupov.“ Ide o centrum s kvalitnými akademickými výstupmi, ktorého misiou je rozvíjať kvalitu výučby a výskumu a vychovávať prvotriednych manažérov, profesionálov a výskumníkov. Univerzita je moderná organizácia schopná efektívne aplikovať princípy podnikania a manažmentu do vzdelávacieho procesu, aby sa študenti mohli venovať aktuálnym trendom neustálych zmien, globalizácie a internacionalizácie.

1. Nefinančný reporting

Legislatíva

Posledné tri roky boli rozhodujúcim obdobím pre formovanie výkazníctva (reportingu) o nefinančných informáciách v Európe. Legislatíva v tejto oblasti sa začala formovať už v roku 2011, keď Európska komisia uverejnila oznámenie s názvom [Obnovená stratégia EÚ pre sociálnu zodpovednosť podnikov na obdobie rokov 2011 – 2014](#). Európska komisia v ňom identifikovala potrebu zvýšiť transparentnosť sociálnych a environmentálnych informácií, ktoré poskytujú veľké podniky v členských štátoch EÚ. Na základe tohto oznámenia bola v októbri 2014 prijatá smernica o zverejňovaní nefinančných informácií ([smernica 2014/95/EÚ](#)). Zverejňovanie informácií o nefinančnej výkonnosti firmy hrá kľúčovú úlohu v tom, aby firmy zmenili svoj prístup a pochopili svoju zodpovednosť za sociálne, zamestnanecké a environmentálne vplyvy, ale aj za dodržiavanie ľudských práv, boj proti korupcii a tiež za aktívne presadzovanie politiky rozmanitosti. Cieľom smernice je zvýšiť počet spoločností, ktoré vykazujú svoje nefinančné informácie, a zároveň zvýšiť aj kvalitu týchto výkazov a štandardizovať ich podobu. V Európskej únii sa táto legislatíva bude vzťahovať na viac než 6000 veľkých spoločností a skupín, vrátane akciových spoločností, bánk, poisťovní a subjektov verejného záujmu.

Hlavná časť

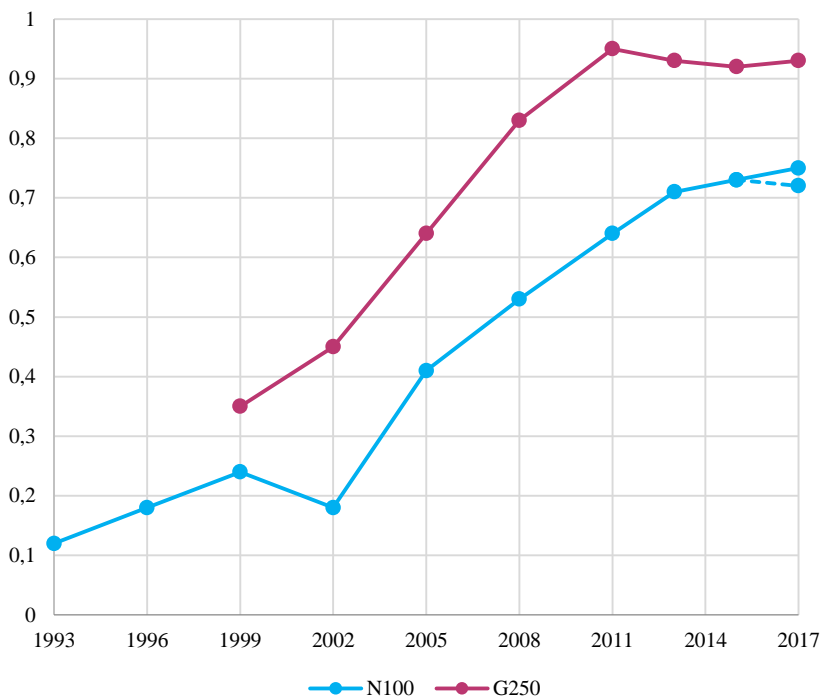
Podľa organizácie [Global Reporting Initiative](#) sa pojmom „správa o zodpovednom podnikaní“ alebo „správa o udržateľnosti“ myslí správa, ktorú zverejňujú spoločnosti alebo organizácie a informujú v nej o ekonomických, sociálnych a environmentálnych vplyvoch svojich každodenných aktivít. Takáto správa podniku zároveň prezentuje hodnoty organizácie a jej model riadenia. Okrem toho ukazuje prepojenie medzi stratégiou organizácie a jej záväzkami k trvalej udržateľnosti. Aké sú však hlavné benefity nefinančného reportovania pre podniky? Organizácia [Global Reporting Initiative](#) ich uvádza niekoľko:

- **Budovanie dôvery:** Transparentnosť o nefinančnej výkonnosti podniku znižuje riziko poškodenia reputácie firmy a pomáha otvárať dialóg so zainteresovanými stranami, ako sú zákazníci, komunita či investori.
- **Zlepšenie procesov a systémov:** Písanie správy o udržateľnosti vedie k lepšiemu poznaniu a k zefektívneniu interných riadiacich a rozhodovacích procesov vo firme, čo sa môže odzrkadliť napríklad v znížení nákladov a v lepšom monitorovaní jednotlivých indikátorov, ako sú napríklad spotreba energií, emisie CO2 či triedenie odpadov.
- **Pokroková vízia a stratégia:** Trvalá udržateľnosť by mala byť v každej spoločnosti neodlučiteľnou súčasťou obchodnej stratégie. Práve komplexná analýza silných a slabých stránok podniku a zbieranie spätnej väzby od zainteresovaných strán sú silnými nástrojmi na zlepšovanie dlhodobej vízie i stratégie daného podniku.

- **Zníženie nákladov na dodržiavanie právnych predpisov:** Meranie výkonnosti v udržateľných aktivitách môže firme poskytnúť efektívny a transparentný spôsob, ako lepšie spĺňať regulačné požiadavky, vyhýbať sa často nákladným porušeniam predpisov a získavať potrebné údaje.

Nedávna štúdia od **KPMG** naznačuje, že zverejňovanie správ o zodpovednom podnikaní sa stáva bežnou praxou pre stredné a veľké podniky po celom svete a obzvlášť v EÚ. Jednou z príčin tohto rastu je aj [smernica 2014/95/EÚ](#).

Nárast v zverejňovaní správ o zodpovednom podnikaní od roku 1993

Zdroj: KPMG, Currents of change, The KPMG Survey of Corporate responsibility Reporting 2015, dostupné na:

<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/02/kpmg-international-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2015.pdf>

Smernica vyžaduje zverejňovanie informácií od nasledujúcich spoločností:

- Spoločnosti s priemerným počtom zamestnancov väčším než 500, celkovou ročnou súvahou vo výške 20 miliónov eur alebo ročným obratom 40 miliónov eur, ktoré sú kótované na burze regulovanej Európskou úniou.
- Spoločnosti s priemerným počtom zamestnancov väčším než 500, celkovou ročnou súvahou vo výške 20 miliónov eur alebo ročným obratom 40 miliónov eur, ktoré nie sú kótované na burze regulovanej Európskou úniou, no členské štáty EÚ ich označili za spoločnosti verejného záujmu.

Od roku 2018 tieto spoločnosti musia do správy o hospodárení zahrnúť aj nefinančný výkaz s informáciami o svojich politikách, ktoré implementovali vo vzťahu k týmto témam: ochrana životného prostredia, zaobchádzanie so zamestnancami, rešpektovanie ľudských práv, protikorupčné opatrenia a diverzita v správnej rade. Smernica je založená na princípe „vykáž alebo vysvetli“, čo znamená, že ak sa určitá téma danej organizácie netýka alebo ju obmedzuje zachovanie dôvery, tak stačí jasné a odôvodnené vysvetlenie, prečo organizácia o danej téme v správe neinformuje. Členské štáty EÚ boli povinné smernicu 2014/95/EÚ transponovať do svojich národných legislatív do 6. decembra 2016. Národná legislatíva v tejto oblasti sa medzi štátmi líši napríklad v definícii subjektov verejného záujmu, v zaistení overenia správy treťou stranou, v metodike vykazovania či v minimálnych informáciách, ktoré by mala správa obsahovať. Rozdiely sú zobrazené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka: Stav transpozície smernice 2014/95/EÚ v jednotlivých krajinách EÚ

Štát	Definícia veľkého podniku	Definícia subjektu verejného záujmu	Vykazovanie tém a rozsahu	Vykazovací rámec	Formát zverejňovania	Zapojenie audítora	Pokuty za nedodržanie	Zásada „bezpečného prístavu“	Povinné vykazovanie o diverzite
Rakúsko	=	o	=	=	o	=	o	=	o
Belgicko	o	o	=	=	o	=	o	=	o
Bulharsko	=	o	=	o	o	o	o	=	o
Chorvátsko	=	o	=	=	o	=	o	=	o
Cyprus	=	o	=	=	=	o	o	=	o

Štát	Definícia veľkého podniku	Definícia subjektu verejného záujmu	Vykazovanie tém a obsahu	Vykazovací rámec	Formát zverejňovania	Zapojenie audítora	Pokuty za nedodržanie	Zásada „bezpečného prístavu“	Povinné vykazovanie o diverzite
Česko	o	o	=	=	o	=	o	=	=
Dánsko	o	o	=	o	o	o	x	x	o
Estónsko	o	=	=	=	o	=	x	x	o
Fínsko	=	=	=	=	=	=	o	=	=
Francúzsko	=	o	=	=	o	o	o	=	=
Nemecko	=	o	=	=	o	x	o	=	=
Grécko	o	o	o	=	o	=	o	=	=
Maďarsko	=	o	=	=	o	=	o	x	=
Island	o	o	=	=	o	o	o	=	o
Írsko	=	=	=	=	=	=	o	=	o
Taliansko	=	o	=	o	o	o	o	=	=
Lotyšsko	=	o	o	=	o	o	o	=	=
Litva	=	o	o	=	o	=	o	=	=
Luxembursko	o	o	=	=	=	=	o	=	=
Malta	=	=	o	=	o	=	o	=	=
Holandsko	=	o	=	=	o	=	x	=	o
Nórsko	=	o	=	=	o	=	o	x	=
Poľsko	=	o	=	o	=	=	o	=	=
Portugalsko	o	o	=	=	=	=	o	=	=
Rumunsko	o	o	o	=	=	o	o	=	=
Slovensko	=	o	=	o	o	=	o	x	=
Slovinsko	=	=	o	=	o	=	o	=	o
Španielsko	=	o	o	o	o	=	x	=	=
Švédsko	o	o	o	=	o	=	o	=	=
Spojené kráľovstvo	o	=	=	=	o	o	o	=	=

= Požiadavky sú rovnaké ako v smernici
o Požiadavky sú vynechané
x Požiadavky sú prijaté v upravenej podobe

LEGENDA

Zdroj: Member State Implementation of Directive 2014/95/EU, CSR Europe, GRI, Accountability Europe, dostupné na: http://www.globalsustain.org/files/CSR_Europe_GRI_EU_NFR_publication.pdf

Priklady dobrej praxe

Nefinančný reporting, Chorvátsko

Smernica 2014/95/EÚ (smernica o zverejňovaní nefinančných informácií) je transponovaná do chorvátskej legislatívy v zákone o účtovníctve (Úradný vestník, č. 78/15) Spoločnostiam s viac než 500 zamestnancami a subjektom verejného záujmu udeľuje povinnosť zverejňovať informácie nefinančnej povahy. Ak spoločnosť nezverejní informácie o svojom vplyve na spoločnosť a životné prostredie, na základe princípu „vykáž alebo vysvetli“ musí poskytnúť jasné a odôvodnené vysvetlenie, prečo tak neurobila. Správa o diverzite sa týka všetkých kótovaných subjektov verejného záujmu s aspoň 250 zamestnancami. Pokiaľ ide o zapojenie audítora, poskytovateľ nezávislých uisťovacích služieb musí overiť iba existenciu výkazu. Legislatíva stanovuje aj sankcie za nedodržovanie podmienok: spoločnostiam, ktoré nevykážu nefinančné informácie, hrozia pokuty od 1 333 do 13 333 eur. Ďalšou motiváciou zverejňovať informácie je, že Ministerstvo financií Chorvátska takéto spoločnosti pridá na čiernu listinu na svojej oficiálnej webovej stránke.

Slovak Telekom, a.s., Slovensko

Slovak Telekom je najväčší slovenský telekomunikačný operátor. Ako líder na trhu sa spoločnosť dobrovoľne zaviazala podnikat' na princípoch zodpovednosti a etiky voči všetkým zúčastneným stranám a životnému prostrediu. Princípy zodpovedného podnikania sú súčasťou filozofie a stratégie pôsobenia Slovak Telekomu, ktorá vychádza z firemných princíпов zodpovednosti materskej spoločnosti Deutsche Telekom. Spoločnosť Slovak Telekom aktívne informuje stakeholderov o svojej politike udržateľnosti a nefinančných výsledkoch už od roku 2005. V roku 2016 spoločnosť už po šiestykrát vydala správu o zodpovednom podnikaní podľa smernic Global Reporting Initiative (GRI), pričom prvý rok bola táto správa vytvorená na základe verzie GRI G4. Použitie tejto metodiky je v správe navyše overené treťou stranou – Nadáciou Pontis. *„Správa o zodpovednom podnikaní je pre Telekom dôležitá, lebo dotvára obraz o tom, akou sme firmou. Ľudia sa na jednom mieste o nás môžu dozvedieť dôležité informácie. Nie je len o číslach, ale aj o tom ako sa správame ku komunite, životnému prostrediu, dodávateľom, aké hodnoty vyznávame či akú máme firemnú kultúru.“* Tatiana Švrčková, senior CSR špecialista, Slovak Telekom. Všetky reporty spoločnosti nájdete [tu](#).

Illy Caffè S.p.A, Taliansko

Illycaffè je talianska spoločnosť, ktorá sa venuje praženiu kávy a špecializuje sa na výrobu espressa. Táto medzinárodná spoločnosť predáva svoje výrobky v približne 131 krajinách po celom svete a zamestnáva asi 800 ľudí. Illycaffè je v rámci Talianska, ale aj celosvetovo, priekopníkom v oblastiach spoločensky zodpovedného podnikania a tvrdalo udržateľného rozvoja. Spoločnosť každoročne zverejňuje Správu o trvalo udržateľnej hodnote, ktorá je založená na prísnych medzinárodných normách a certifikátoch. Koncom 80. rokov spoločnosť Illy prestala nakupovať surovú kávu na medzinárodných komoditných trhoch a namiesto toho ju začala kupovať priamo od jej pestovateľov. Ako prvá na svete získala certifikát trvalej udržateľnosti Zodpovedný dodávateľský reťazec (Responsible Supply Chain Process, RSCP). Tento certifikát, ktorý získala v roku 2011 od organizácie DNV GL, potvrdzuje, že dlhodobo presadzuje udržateľný prístup vo výrobe a vo vzťahu k zainteresovaným stranám v celom výrobnom reťazci, obzvlášť k dodávateľom surovej kávy. Okrem toho v roku 1996 ako prvá kávová spoločnosť na svete získala certifikát ISO 9001, ktorý určuje požiadavky na systém manažérstva kvality. V roku 2017 získala od organizácie Ethisphere Institute už piatykrát v rade titul najetickejšej spoločnosti na svete.

Nefinančný reporting, Spojené kráľovstvo

Smernica EÚ o zverejňovaní nefinančných informácií sa transponovala do britskej legislatívy v decembri 2016, a to prostredníctvom právnych predpisov s názvom Companies, Partnerships and Groups (Accounts and Non-Financial Reporting) Regulations 2016, teda „Zákon o spoločnostiach, komanditných spoločnostiach a skupinách (účtovníctvo a nefinančný reporting) 2016“. V porovnaní s predchádzajúcimi právnymi predpismi došlo k dvom podstatným zmenám. Výkazy by mali uvádzať informácie o protikorupčných opatreniach a diverzite na pracovisku z hľadiska veku, pohlavia, vzdelania a profesionálneho zázemia. Smernica sa vzťahuje na 260 spoločností a 15 000 dcérskech spoločností subjektov verejného záujmu. Za agendu bude zodpovedná Rada pre finančné výkazníctvo (Financial Reporting Council, FRC) a bude v pôsobnosti Ministerstva podnikania, energetiky a priemyselnej stratégie. Pokiaľ ide o zapojenie audítora, poskytovateľom nezávislých uisťovacích služieb musí byť overená existencia aj obsah výkazu. Legislatíva stanovuje aj sankcie za nedodržovanie podmienok, pričom každý prípad sa bude posudzovať osobitne a zodpovedné osoby budú povinné uhradiť určenú pokutu.

2. Podpora spracovania použitých materiálov

Legislatíva

Neustále zhoršujúcemu sa problému odpadu sa v EÚ venuje [smernica 2008/98/ES](#) (smernica o odpade), ktorá určuje základné princípy trvalo udržateľného odpadového hospodárstva. Cieľom ambicióznej stratégie Európskej únie v oblasti odpadového hospodárstva je recyklovať 65 % komunálneho odpadu, 75 % odpadu z obalov a do roku 2030 úplne zakázať skládkovanie triedeného odpadu. Tento cieľ zdôrazňuje aj [Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo](#) z roku 2015. Smernica určuje, že odpadové hospodárstvo musí dodržiavať päťstupňovú hierarchiu odpadového systému: prevencia vzniku odpadu, opätovné použitie, recyklácia, energetické zhodnocovanie, likvidácia. Existuje celý rad opatrení, ktoré zdôrazňujú rastúci význam spracovávania použitých materiálov, opätovného využívania odpadu a recyklácie.

Jedno z týchto opatrení je zachytené v smernici o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty ([smernica 2006/112/ES](#)). Táto smernica poskytuje členským štátom možnosť transponovať do národnej legislatívy ustanovenia, ktoré sa týkajú prenesenia daňovej povinnosti za dodávanie použitých materiálov a odpadu. Pri obchodovaní s použitými materiálmi teda nemusí predajca ani nákupca platiť DPH. Toto ustanovenie podporuje spoločnosti v tom, aby odpad a použité materiály predávali, a uľahčuje obchodovanie s druhotnými surovinami.

Hlavná časť

Odpad je v Európskej únii obrovským environmentálnym, spoločenským ale aj hospodárskym problémom. Priemerný Európan každoročne vyprodukuje okolo 481 kilogramov komunálneho odpadu. Ak k tomu pripočítame obrovské množstvo odpadu, ktoré vzniká pri výrobe, stavbách, dodávaní vody a výrobe energie, Európska únia každý rok vyprodukuje až 3 miliardy ton odpadu. Ak chceme zabezpečiť efektívne využitie surovín a minimalizovať ťažbu prírodných zdrojov, kľúčové je správne nastavené odpadové hospodárstvo. Odpad je nielen cenným zdrojom, ale poskytuje aj obchodné príležitosti. Hoci sa odpadové hospodárstvo neustále zlepšuje, európska ekonomika aktuálne stále prichádza o významné množstvo potenciálnych druhotných surovín, ako sú napríklad kovy, papier, plast, drevo, sklo a pod.

Jednou z kľúčových oblastí v [Akčnom pláne EÚ pre obehové hospodárstvo](#) je využitie druhotných surovín. Opätovné využitie týchto materiálov v úvodnej časti životného cyklu výrobkov zníži výrobné náklady a náš negatívny vplyv na životné prostredie. Efektívnejšie využitie cenných prírodných zdrojov šetrí náklady v rôznych odvetviach priemyslu, podporuje inovácie vo vývoji výrobkov a stimuluje hospodársky rast. Okrem toho má potenciál vytvárať nové pracovné pozície a podporovať spoločenskú integráciu. Druhotné suroviny však predstavujú iba malú časť materiálov, ktoré sa v EÚ využívajú. Preto je dôležitým opatrením smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH, keďže podporuje využitie druhotných

surovín a obchod s odpadom naprieč celou Európskou úniou. Smernica o spoločnom systéme DPH zabraňuje spoločnostiam v tom, aby jednoducho vyhadzovali odpad do prírody, a podporuje ich v tom, aby odpad posunuli tým, ktorí sú schopní ho opäť využiť. Spoločnosti a obchodníci s odpadom teda použité materiály distribuujú spoločnostiam, ktoré ich použijú ako suroviny, prípadne ich zrecyklujú alebo využijú inak. Vďaka týmto postupom sa materiály vždy opätovne využívajú v procese známom ako obehové hospodárstvo. Ide o protiklad k modelu ekonomiky s lineárnym tokom zdrojov, ktorá funguje vo formáte „ťažba-výroba-spotreba“. Smernica o spoločnom systéme DPH motivuje spoločnosti, aby podnikali spôsobom, ktorý sa bude z hľadiska efektívneho využitia zdrojov a udržateľného odpadového hospodárstva stavať zodpovedne voči spoločnosti aj životnému prostrediu.

Existuje niekoľko opatrení, ktoré majú tiež potenciál podporovať využitie druhotných surovín v hospodárstve, ako napríklad:

- podpora priemyselnej symbiózy, teda vzťahu, kde sa odpad alebo vedľajšie produkty z jedného priemyslu využívajú v inom priemysle ako suroviny alebo zdroj energie,
- podpora legálnej dopravy odpadu medzi členskými krajinami EÚ spojená s ďalšími opatreniami na zníženie počtu nelegálnych dodávok,
- vytváranie noriem kvality pre niektoré druhotné suroviny, obzvlášť pre plasty,
- analýza hlavných prekážok vo vytváraní a správnom fungovaní trhov s druhotnými materiálmi pôsobiacich v celej EÚ.

Lepšie fungujúce trhy s odpadmi v rámci EÚ by týmto spoločnostiam a priemyslom umožnili v plnej miere rozvinúť svoj potenciál a podporiť presun k obehovému hospodárstvu s efektívnym využitím zdrojov. Podľa štúdie Európskej komisie z roku 2012 by komplexné zavedenie právnych predpisov o odpadoch v EÚ ušetrilo 72 miliárd eur ročne a do roku 2020 by vytvorilo viac než 400 000 pracovných miest.

Príklady dobrej praxe

Unija Nova d.o.o, Chorvátsko

Unija Nova je recyklačný závod s celkovou kapacitou 80 000 ton ročne, v ktorom sa recyklujú všetky druhy odpadu. Unija Nova je v rámci Chorvátska lídrom v oblasti udržateľného odpadového hospodárstva. Poskytuje komplexné služby v spracovávaní obalových materiálov, skla, PET, papiera, zliatin hliníka a železa aj všetkých ostatných druhov odpadu.

Spoločnosť je autorizovaným zberateľom rôznych druhov odpadu, vďaka čomu vytvorila najväčšiu zbernú sieť v Chorvátsku. Zbiera všetky druhy odpadu, ktorý nie je nebezpečný, a tovaru, ktorý už nie je vhodný na ďalšie použitie. Okrem toho ponúka aj služby spätnej logistiky, ktoré berú ohľad na celý životný cyklus výrobku. Webová stránka: <http://www.unija-nova.hr/>

eSimbioza, Slovinsko

eSimbioza je internetová platforma na podporu obehového hospodárstva v Slovinsku. Tri organizácie (Fakulta informačnej vedy, Komunala Novo mesto d.o.o. a Združenie pre rozvoj dobrovoľníctva v Novom meste) skombinovali svoje znalosti a pustili sa do lokálnej spolupráce s cieľom znížiť podiel vyhodneného odpadu. Vytvorili internetovú platformu, pomocou ktorej si ktokoľvek ľahko vyhľadá spoločnosti s určitým druhom odpadu a spoločnosti, ktoré tento druh odpadu využívajú ako druhotnú surovinu. Na zobrazenie databázy s ponukami a dopytmi po odpadových surovinách nie je potrebná registrácia. Tá je potrebná iba na pridanie novej spoločnosti a následné uvedenie informácií o ponuke a dopyte po surovinách. Webová stránka: <http://esimbioza.fis.unm.si/>

Orange Fiber, Taliansko

Orange Fiber je talianska spoločnosť, ktorá udržateľným spôsobom vyrába látky z citrusovej dužiny. Získava celulózu z vlákniny, ktorá zvýši po priemyselnom lisovaní a spracovaní pomarančov. Taliansko každoročne vyprodukuje viac než milión ton odpadu z citrusov a až doteraz sa nikomu nepodarilo vyvinúť vhodnú alternatívu k jeho likvidácii. Vďaka tomuto inovatívne nápadu je textilný priemysel udržateľnejší. Okrem toho riešenie adresuje aj ekologický problém vedľajších produktov potravinárskeho odpadu, vytvoril nové pracovné miesta a podporuje miestne hospodárstvo. Vytvorením materiálu, ktorý je trvalo udržateľný, biologicky odbúrateľný a šetrný voči životnému prostrediu, sa spoločnosti podarilo inovovať nielen módu, ale aj agropotravinársky priemysel. Webová stránka: <http://orangefiber.it/en/>

Material Mafia, Nemecko

Material Mafia je berlínsky sociálny podnik, ktorý sa zameriava na tvorivé a inovatívne spôsoby upcyclácie a opätovného využívania použitých materiálov. Okrem toho sa venuje aj predchádzaniu vzniku odpadu, prerodzeniu, vzdelávaniu a sieťovaniu. Material Mafia zbiera odpadové materiály a vedľajšie produkty, ako napríklad drevo, plast, penu, textilie či plexisklo z divadelných a filmových scén, múzeí či výstav. Časť odpadu používa na výrobu bežných predmetov každodennej spotreby alebo malých kusov nábytku. Ak vychádzame z predpokladu, že takýmto prerodzením sa ušetrila približne polovica materiálu na nové výrobky, podľa [štúdie z roku 2016](#) od organizácie TESS (Towards European Societal Sustainability – „Za udržateľnú spoločnosť v Európe“) sa takto predišlo vzniku minimálne 345 ton emisií CO₂. Webová stránka: <http://www.material-mafia.net/>

3. Darovanie jedla

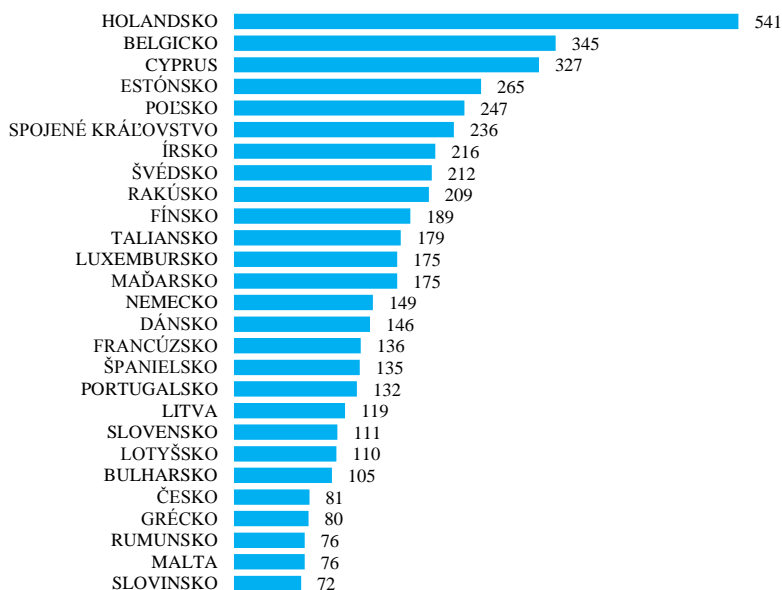
Legislatíva

Koncom 90. rokov sa vyskytlo viacero incidentov týkajúcich sa jedla a krmiva pre zvieratá, ktoré upozornili na potrebu zaviesť normy v oblasti hygieny a bezpečnosti potravín. Európska únia na ne reagovala zavedením komplexného právneho rámca na zlepšenie bezpečnosti potravín v Európe, zabezpečenie lepšej ochrany spotrebiteľov a obnovenie dôvery v potravinový dodávateľský reťazec. V roku 2002 Európska únia prijala takzvané všeobecné potravinové právo ([nariadenie \(ES\) č. 178/2002](#)), ktoré ustanovilo všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva a zaviedlo postupy v oblasti bezpečnosti potravín. Všeobecné potravinové právo sa týka všetkých štádií výroby a distribúcie potravín a krmiva. Odvetvie potravinárstva sa odvtedy stalo jedným z najprísnejšie regulovaných odvetví v EÚ. Keďže spoločnosti musia spĺňať množstvo predpisov týkajúcich sa bezpečnosti, hygieny, sledovateľnosti a zodpovednosti, sťažuje sa darovanie a prerozdeľovanie nadbytočného jedla. Naopak, zjednodušila ho smernica o spoločnom systéme DPH (smernica 2006/112/ES). Smernica poskytuje členským štátom možnosť transponovať do národnej legislatívy ustanovenia, ktoré sa týkajú prenesenia daňovej povinnosti za darované jedlo, ktorému sa blíži dátum spotreby.

Hlavná časť

Plytvanie potravinami je jedným z najväčších problémov súčasnosti. Celosvetovo sa nevyužije až tretina všetkého jedla vyrobeného na ľudskú spotrebu. V rozvojových krajinách dochádza k vysokým „potravinovým stratám“ (neúmyselné plytvanie jedlom), predovšetkým z dôvodu zlého vybavenia, nevhodnej prepravy či nevhodného skladovania. V rozvinutých krajinách je oveľa bežnejším problémom „plytvanie potravinami“, ktoré sa zvyčajne vyskytuje na strane spotrebiteľov a často býva spojené s nadmernou spotrebou. Ročná uhlíková stopa nevyužitého jedla je 3,3 [gigatony](#), čo znamená, že nevyužitú jedlo je tretím najväčším zdrojom skleníkových plynov po Spojených štátoch a Číne. V EÚ sa každoročne vyplytvá 89 miliónov ton jedla, takže celkové náklady sa podľa odhadov vyšplhajú až na 143 miliárd eur ([štúdia z roku 2016](#)). Na druhej strane, až 79 miliónov občanov EÚ žije pod hranicou chudoby a 16 miliónov ľudí je odkázaných na potravinovú pomoc od charít. Nevyužitého jedla je v Európe dvakrát viac, než by stačilo na nakŕmenie všetkých hladných ľudí na svete ([Európska komisia 2015](#)). Najviac jedla sa v rámci EÚ vyplytvá v Holandsku (541 kg na obyvateľa ročne), zatiaľ čo najmenej je ho v Slovinsku (72kg).

Názov: Celkové množstvo potravinového odpadu (kg na obyvateľa)

Plytvanie jedlom podľa krajín: zdroj¹

V Európskej únii sa najviac jedla vyhodí na konci reťazca – pri distribúcii a spotrebe. To znamená, že jedným z najlepších spôsobov, ako plytvanie jedlom zredukovať, je podporovať darovanie jedla. Európska únia využila smernicu o spoločnom systéme DPH (smernica 2006/112/ES), aby podporila darovanie nadbytočného jedla na charitatívne účely. Smernica určuje, že za jedlo určené na darovanie je potrebné platiť DPH. Pokyny na výpočet DPH však uvádzajú, že zdaniteľný základ – nákupná cena darovaného tovaru – sa upravuje na základe stavu tovaru v čase darovania. Ak sa teda jedlo daruje krátko pred dátumom minimálnej trvanlivosti alebo dátumom spotreby (teda ak už nie je vhodné na predaj, ale je stále vhodné na konzumáciu), môže sa mu prideliť nulová hodnota alebo hodnota blízka nule.

Situácia s určovaním DPH za darovanie jedla je však vo viacerých krajinách nejasná. Otázkou je, či možno komerčnú hodnotu jedla krátko pred dátumom spotreby považovať za nulovú. Ak áno, darovanie jedla môže byť od DPH

¹ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20170505STO73528/food-waste-the-problem-in-the-eu-in-numbers-infographic>

oslobodené. Ak nie, likvidácia jedla bude stále lacnejšia než darovanie. Ďalšie problémy sa týkajú bezpečnosti potravín a hygieny. **Všeobecné potravinové právo** považuje darovanie jedla za „trhovú činnosť“ a darcov jedla za „prevádzkovateľov potravinárskeho podniku“. To znamená, že každý aktér v procese darovania jedla musí dodržiavať právne predpisy EÚ v oblasti bezpečnosti potravín a zdravia. Inými slovami, darcovia jedla sú úplne zodpovední za bezpečnosť jedla vo všetkých štádiách reťazca. Potenciálni darcovia jedla sa teda často rozhodnú nadbytočné potraviny zlikvidovať radšej než darovať, aby sa vyhli riziku, ako je napríklad poškodenie reputácie či prípadné žaloby pre otravu jedlom. Množstvo jedla, ktoré sa daruje potravinovým bankám a charitám, v Európskej únii predstavuje iba malý zlomok celkového nadbytku jedla. Ešte stále neexistuje celoeurópsky právny rámec, ktorý by reguloval darovanie jedla, a chýbajú aj komplexné usmernenia. Aby teda v Európskej únii bolo možné zamedziť plytvaniu jedlom, zefektívniť využitie zdrojov a bojovať proti potravinovej núdzi, je nevyhnuté darovanie jedla uľahčiť.

Príklady dobrej praxe

Dukat d.d., Chorvátsko

Dukat je poprednou spoločnosťou v chorvátskom mliekarenskom priemysle a členom skupiny Lactalis – najväčšej skupiny mliekarenských spoločností na svete. Spoločnosť už celé roky daruje svoje mliečne výrobky sociálnym kuchyniam, charitatívnym obchodom s potravinami a humanitárnym združeniam. Za ten čas poskytla mliečne výrobky už viac než 20 000 dospelým a deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Odkedy sa na darovanie jedla v Chorvátsku nevzťahuje DPH, Dukat zväčšil množstvo darovaného jedla. V roku 2016 spoločnosť darovala 244 ton mliečnych výrobkov do 36 sociálnych supermarketov, sociálnych kuchýň a humanitárnych organizácií, čím pomohla až 26 000 ľuďom v núdzi. Ak sa pozrieme na podiely príjemcov, humanitárne združenia a charitatívne obchody s potravinami dostali po 27 % darovaného jedla. Sociálne kuchyne dostali 24 % a zvyšok si rozdelili detské domovy, Červený kríž a katolícka charita Caritas. Spoločnosť je okrem toho aj jedným z hlavných darcov a podporovateľov Chorvátskej potravinovej banky. Webová stránka: <http://www.dukat.hr/>

Elysia Catering, Spojené kráľovstvo

V Spojenom kráľovstve sa každoročne vyplytvá 15 miliónov ton jedla. Na vine sú výrobcovia, predajcovia aj domácnosti. Už len samotné domácnosti totiž každoročne vyhodí 7,7 milióna ton jedla. Organizácia Elysia nakupuje nadbytočné jedlo od miestnych výrobcov, napríklad syr, chlieb, džem, croissanty či müsli. Následne z nich vyrába raňajky a jednohubky pre londýnske kancelárie a rôzne podujatia. Spoločnostiam tak poskytuje jednoduchý a lacný spôsob, ako pozitívne vplyvať na spoločnosť a životné prostredie. Zároveň učí spotrebiteľov, že aj nevyužité jedlo môže chutiť výborne. Do roku 2017 tak organizácia našla využitie pre viac než 4 tony kvalitného britského jedla. Jedlo rozváža výhradne peši alebo na bicykli. Webová stránka: www.elysiacatering.com

Zákon milosrdného Samaritána, Taliansko

Taliansko bolo prvou krajinou v EÚ, ktorá zaviedla právne predpisy obmedzujúce zodpovednosť darcov jedla, konkrétne v [zákone č. 155/2003](#). Tento zákon je známy aj ako „Zákon milosrdného Samaritána“. Je založený na právnom princípe ochrany ľudí, ktorí s dobrým úmyslom pomáhajú iným, pred občianskoprávnymi a trestnoprávnymi dôsledkami ich konania. Zákon milosrdného Samaritána považuje potravinové banky za posledný prvok v dodávateľskom reťazci (teda za konečných spotrebiteľov darovaných výrobkov). Tento zákon si [vyslúžil označenie](#) jedného z najlepších postupov a regulačných nástrojov, ktoré môžu členské štáty EÚ využiť na podporu darovania prebytočného jedla. Práve vďaka nemu v Taliansku vzniklo množstvo úspešných iniciatív na prerozdelenie nadbytočného jedla, ako napríklad [Food for Good](#) či [Last Minute Market](#).

Homeless Veggie Dinner, Nemecko

Tento projekt si kladie za cieľ riešiť dva veľmi odlišné problémy: bojovať proti plytvaniu jedlom a sociálnemu vylúčeniu bezdomovcov v Berlíne. Bezdomovci nemajú veľký kontakt s ľuďmi z rozličných socioekonomických či kultúrnych prostredí. Zvyčajne sa stretávajú iba s inými bezdomovcami a sociálnymi pracovníkmi. Každý, kto chce myšlienku podporiť, môže prispieť na jedlo. Nie je to však povinné. Jedlo, ktoré by inak skončilo v koši, do projektu darujú veľké maloobchodné reťazce, reštaurácie a občas aj iné organizácie na prerozdelenie jedla. Priestory aj zaplavenie prevádzkových nákladov zabezpečuje mesto Berlín. Webová stránka: <https://www.facebook.com/groups/homelessveggiedinner/about/>

4. Environmentálne značky

Legislatíva

Environmentálne značky sú dobrovoľné nástroje na ochranu životného prostredia, ktoré slúžia na označenie výrobkov či služieb a informovanie zákazníkov o tom, že sú šetrnejšie voči životnému prostrediu. Počet environmentálnych značiek neustále narastá. V mnohých prípadoch však ide iba o svojvoľné vyhlásenie výrobcu či predajcu bez akéhokoľvek overenia treťou stranou. Keďže bolo potrebné zabrániť ďalším nejasnostiam, postupne narastala aj potreba lepšie regulovať trh a proces certifikácie. V roku 1992 vznikla environmentálna značka EÚ, ktorá má úlohu propagovať výrobky a služby s menším environmentálnym vplyvom a pomáhať európskym spotrebiteľom identifikovať výrobky šetrnejšie voči životnému prostrediu. Nariadenie (ES) č. 66/2010 stanovilo právny rámec s požiadavkami na udelenie environmentálnej značky EÚ. Schéma environmentálnej značky EÚ je súčasťou politiky EÚ na podporu udržateľnejšej spotreby a výroby v rôznych skupinách nepotravinových výrobkov. Existuje aj legislatíva, ktorá reguluje správne označovanie a identifikáciu jedla. **Všeobecné potravinové právo** garantuje spotrebiteľom právo na prístup k bezpečnému jedlu a presným informáciám o obsahu a zložení potravín. Environmentálne kritériá na označovanie jedla sú určené v **nariadení (ES) č. 834/2007** o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov a **nariadení (ES) č. 889/2008**, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá výroby a označovania ekologických produktov.

Hlavná časť

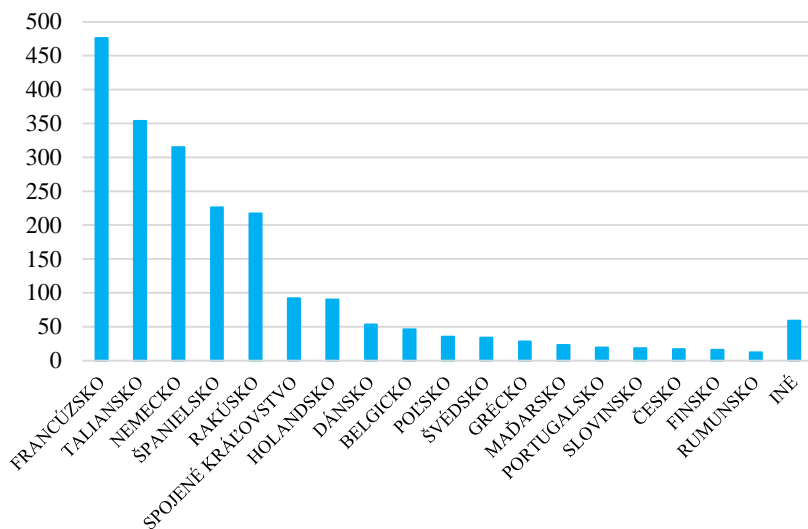
Environmentálne značky sú systémy na označovanie jedla a spotrebných výrobkov. Sú meradlom znečistenia, spotreby energie a negatívneho vplyv na životné prostredie počas celého životného cyklu výrobku, prostredníctvom čoho poskytujú informácie o ich trvalej udržateľnosti. Majú dva ciele. Prvým je poskytnúť spotrebiteľom viac informácií o environmentálnych dôsledkoch ich spotreby a podporovať tak posun smerom k modelom spotreby, ktoré sú šetrnejšie voči životnému prostrediu. Druhým je podporovať výrobcov a vlády v tom, aby zvyšovali environmentálne štandardy výrobkov a služieb a prispievali tak k blahu celej spoločnosti. Vzhľadom na množstvo rozličných environmentálnych značiek však môže byť pre spotrebiteľov veľmi ťažké zorientovať sa medzi výrobkami. Niektoré environmentálne značky svoju dôveryhodnosť podporujú komplexnými štandardmi, ktoré vznikli spoluprácou medzi odborníkmi a rôznymi zainteresovanými stranami. Iné značky však môžu spotrebiteľov úmyselne zavádzať. Podľa spotrebiteľského Eurobarometra z roku 2011 takmer polovica Európanov nedôveruje environmentálnym tvrdeniam a polovicu z nich majú svojvoľné vyhlásenia výrobcov. Aby spotrebiteľia už nemali nejasnosti a dostali o téme viac informácií, Európska únia neustále upriamuje pozornosť verejnosti na výrobky a služby, ktoré sú šetrné voči životnému prostrediu.

Environmentálna značka EÚ je jedinou oficiálnou environmentálnou značkou v Európe. Pomáha obyvateľom rozlíšiť výrobky a služby, ktoré majú menší vplyv na životné prostredie naprieč celým svojím životným cyklom. Kritériá na udelenie environmentálnej značky EÚ regulujú široké spektrum nepotravinových výrobkov, ako sú napríklad čistiace prostriedky, oblečenie, textilie, papier, elektronika, nábytok, domáce spotrebiče či ubytovacie služby pre turistov. Na vzniku a kontrole kritérií spolupracovali profesionáli, priemysel, spotrebiteľské organizácie a environmentálne mimovládne organizácie. Kritériá prechádzajú revíziou každých 3 – 5 rokov.

Rastúci počet výrobkov a služieb s environmentálnou značkou EÚ naznačuje, že spoločnosti kladú čoraz väčší dôraz na trvalú udržateľnosť a ochranu životného prostredia. Aj spotrebiteľia majú pre takýto druh pridanej hodnoty čoraz väčšie pochopenie a stále viac takéto výrobky a služby vyhľadávajú.

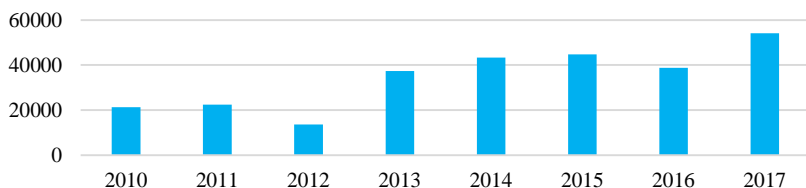
Názov grafu: Celkový počet licencií na environmentálne značky EÚ podľa krajín

Zdroj: European Commission, Directorate-General for Environment²

² <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/facts-and-figures.html>

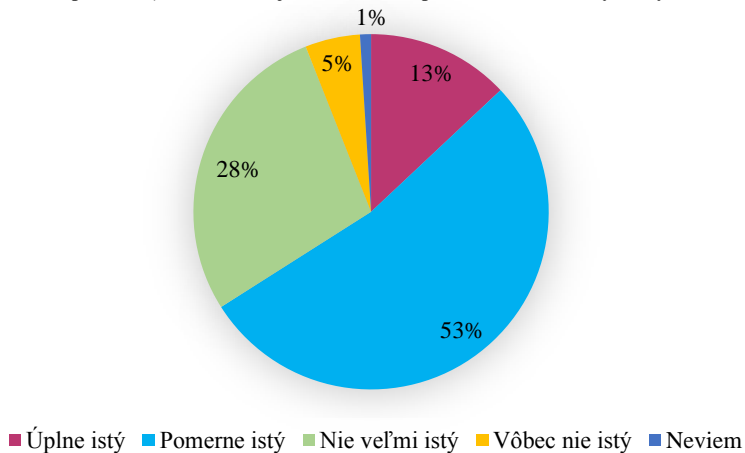
Názov grafu: Vývoj počtu výrobkov a služieb s environmentálnou značkou EÚ v rokoch 2010 – 2017

Zdroj: European Commission, Directorate-General for Environment³

Graf: Level of confidence regarding environmentally-friendly labels

Do akej miery ste si istý, že výrobok, ktorý je označený ako šetrný k životnému prostrediu (alebo je jeho šetrnosť udávaná iným spôsobom), bude šetrnejší k životnému prostrediu než iné výrobky?

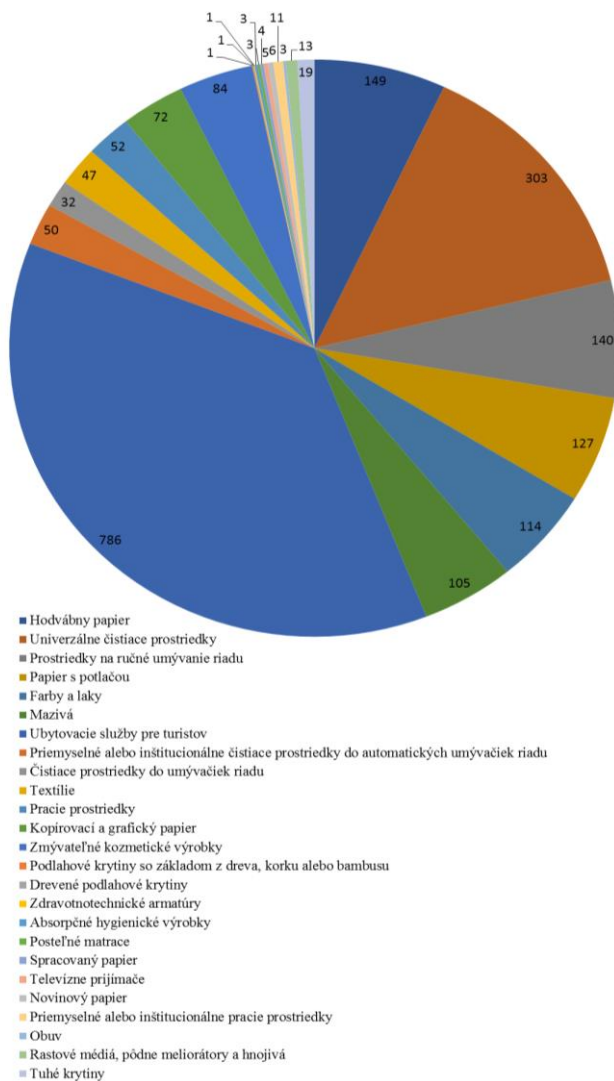

Zdroj: Consumer Eurobarometer survey⁴

³ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/facts-and-figures.html>

⁴ Eurobarometer (2013). Attitudes of Europeans towards building the single market for green products, http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_367_en.pdf

Graph: Licences per product groups

Zdroj: European Commission, Directorate-General for Environment⁵

⁵ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/facts-and-figures.html>

Takmer tretina celosvetového počtu environmentálnych značiek sa sústreďuje v agropotravinárskom odvetví. Množstvo nariadení EÚ sa zameriava na správne označovanie a identifikáciu jedla a poskytovanie komplexných informácií o jeho obsahu a zložení. Regionálne skupiny ekologických poľnohospodárov začali vyvíjať normy ekologického poľnohospodárstva už pred viac než 40 rokmi. V súčasnosti na svete existujú stovky súkromných, regionálnych i celoštátnych noriem ekologického poľnohospodárstva, ako napríklad Ecoland, Biokreis and Ecovin v Nemecku, Bio Suisse vo Švajčiarsku či Biodar v Slovinsku. [Nariadenia EÚ o ekologickom poľnohospodárstve](#) sa nevzťahujú iba na výrobu a spracovanie, ale aj na reguláciu a označovanie jedla z ekologického poľnohospodárstva. Európska komisia v roku 2010 ohlásila nové pravidlá pre jedlo z ekologického poľnohospodárstva a predstavila nové logo pre ekologické poľnohospodárstvo v EÚ s názvom „eurolist“. Nové logo sa smie používať iba na potravinách, ktoré spĺňajú prísne pravidlá ekologického poľnohospodárstva platné v EÚ, a slúži ako nástroj na informovanie zákazníkov o trvalo udržateľnejších alternatívach.

Príklady dobrej praxe

Barilla Bio, Taliansko

Barilla je jednotkou vo výrobe cestovín, cestovinových omáčok a pečiva v Taliansku i celosvetovo. Táto talianska potravinárska spoločnosť v roku 2016 uviedla do predaja sortiment výrobkov, ktorý sa celý zameriava na trvalú udržateľnosť, no nezanedbáva ani konkurencieschopnosť: Barilla Bio. Marketing týchto výrobkov zdôrazňuje, že sú 100 % organické a 100 % talianske. Dodržiavanie kritérií overuje kontrolný orgán Ministerstva poľnohospodárstva, potravín a lesníctva v Taliansku v spolupráci s externými certifikačnými systémami z EÚ. Výrobky z radu Barilla Bio získali certifikát ekologického poľnohospodárstva a s ním aj právo používať značku „eurolistu“. Logo ekologického poľnohospodárstva „eurolist“ sa prísne reguluje a Európska únia ho udeľuje iba potravinám z ekologického poľnohospodárstva s overeným pôvodom.

Der blaue Engel, Nemecko

Prvá iniciatíva s environmentálnymi značkami vznikla v roku 1977 v Nemecku pod názvom Der blaue Engel (Modrý anjel). Der blaue Engel je najstaršou environmentálnou značkou na svete a je priekopníkom v zavádzaní noriem na ochranu životného prostredia a trvalú udržateľnosť v širokom spektre výrobkov. Organizáciu založila nemecká vláda a jej environmentálnu značku má aktuálne už viac než 12 000 výrobkov od 1500 spoločností. Jej kritériá sa zamerávajú na efektívne využitie fosílnych palív, alternatívne výrobky s menším vplyvom na klímu, znižovanie emisií skleníkových plynov a ochranu prírodných zdrojov. Der blaue Engel je jednoznačne úspešným príbehom, kde vynikajúca kvalita a efektívnosť prospievajú ľuďom aj životnému prostrediu. Webová stránka: <https://www.blauer-engel.de/>

Biodar, Slovinsko

Biodar, teda po slovinsky „dar života“, patrí v Slovinsku medzi najrozšírenejšie značky na označovanie jedla z domáceho ekologického poľnohospodárstva. Ide o spoločné označenie potravín vyrábaných a spracovávaných v súlade s normami ekologického poľnohospodárstva, ktoré schvaľuje Únia slovinských združení ekologických poľnohospodárov (ZZEKS). ZZEKS v rámci Slovinska združuje osem regionálnych združení ekologických poľnohospodárov. Únii dokopy patrí viac než 1200 ekologických fariem, vďaka čomu si drží pozíciu najväčšieho združenia výrobcov ekologických produktov v Slovinsku. Hlavným účelom značky Biodar je doceliť, aby sa dali slovinské výrobky z ekologického poľnohospodárstva ľahšie rozlíšiť. Všetky výrobky s označením Biodar sa vyrábajú priamo v Slovinsku.

EcoBianco, Chorvátsko

EcoBianco je ekologický prací prostriedok z dielne chorvátskeho mikropodniku Ecology 108. Výrobok berie ohľad na životné prostredie v maximálnej možnej miere: šetrí energiu, keďže dokáže účinne vyprať bielizeň aj pri teplote 20 °C, a má kompaktné balenie z recyklovaného papiera. Ďalej sa na jeho výrobu nepoužívajú živočíšne produkty a netestuje sa na zvieratách. EcoBianco sa zameriava aj na zdravie spotrebiteľov: zloženie výrobku je navrhnuté tak, aby znižovalo riziko alergií, je neparfumovaný a neobsahuje žiadne farbivá ani optické zjasňovače. Prací prostriedok EcoBianco získal certifikát environmentálnej značky EÚ v kategórii „pracie prostriedky“. Získal najvyšší počet bodov, pretože počas celého životného cyklu výrobku (výroba, balenie, použitie) si zachováva nízky vplyv na životné prostredie. Ďalej garantuje nižšiu spotrebu energie, zodpovedné využitie zdrojov a spoľahlivé informácie pre spotrebiteľov. Webová stránka: <http://ecology108.com/>

5. Zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím

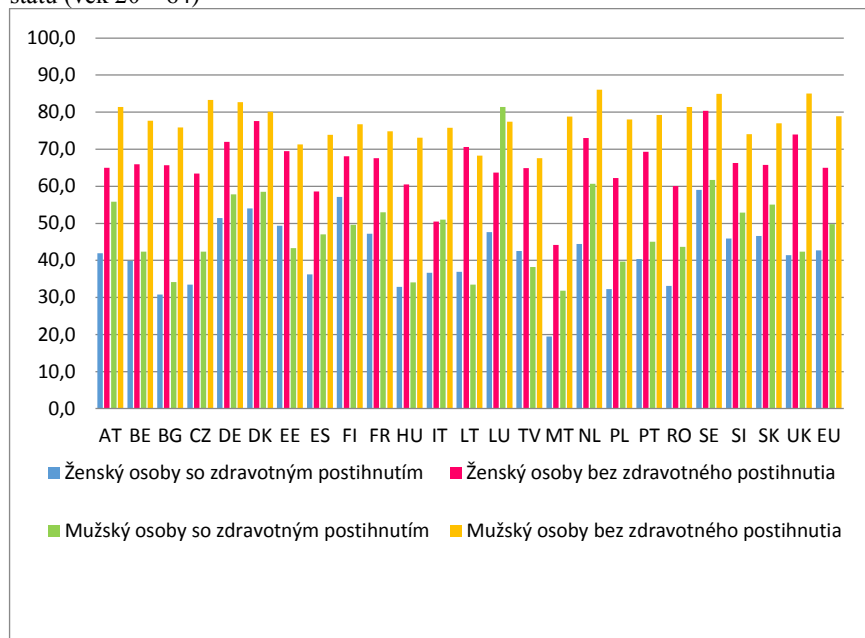
Legislatíva

Európska únia prijala viacero antidiskriminačných zákonov, ktoré uplatňujú princíp rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a vzdelávaní a poskytovaní bývania, zdravotnej starostlivosti či dôchodkových systémov. Všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolanií je definovaný v [smernici 2000/78/ES](#), ktorá zakazuje diskrimináciu na základe náboženského presvedčenia alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie s ľuďmi so zdravotným postihnutím, zamestnávateľia musia vynaložiť primerané úsilie na to, aby im prispôbili pracovisko, napríklad zabezpečením bezpečných schodísk, rämp a výťahov. Smernica vychádza zo starších právnych predpisov, predovšetkým z [odporúčania 86/379/EHS](#) o zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím. Odporúčanie stanovilo rámec a uviedlo príklady pozitívnych opatrení na podporu zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím. Pozitívne opatrenia pre ľudí so zdravotným postihnutím sú potrebné na boj proti diskriminácii. Jedno z týchto opatrení spočíva v tom, že v spoločnostiach s 15 až 50 zamestnancami sa určí, aké percento zamestnancov so zdravotným postihnutím by mali zamestnávať. Toto opatrenie je v jednotlivých členských štátoch zavedené rôzne, no väčšina z nich od podnikov s viac než 15 zamestnancami požaduje, aby zamestnávali aspoň jednu osobu so zdravotným postihnutím.

Hlavná časť

Vytváranie inkluzívneho pracovného prostredia je dôležitou súčasťou spoločensky zodpovedného podnikania, ktoré sa zameriava aj na dodržiavanie ľudských práv. Osoby so zdravotným postihnutím patria medzi najzraniteľnejšie skupiny ľudí na pracovnom trhu, keďže ich postihnutie ich znevýhodňuje a znižuje ich konkurencieschopnosť. Doteraz získané údaje ukazujú, že až šestina občanov EÚ vo veku 16 až 64 rokov má dlhodobý zdravotný problém alebo zdravotné postihnutie. Zároveň však až tretina z nich nemá nijako obmedzenú schopnosť pracovať. Osoby so zdravotným postihnutím predstavujú nezanedbateľnú časť obyvateľstva, a preto je ich spoločenská a ekonomická integrácia nevyhnutným krokom v budovaní inkluzívnej, trvalo udržateľnej a prosperujúcej spoločnosti. Údaje však ukazujú, že ľudia so zdravotným postihnutím čelia veľkým prekážkam. Pokiaľ ide o podiel ľudí vo veku 20 až 64 rokov, ktorí sú aktívni na trhu práce v EÚ (či už zamestnaní alebo nezamestnaní, ktorí si aktívne hľadajú prácu), v skupine osôb so zdravotným postihnutím je to 57 %, zatiaľ čo pre ľudí bez zdravotného postihnutia až 80 %. Na úrovni EÚ má zamestnanie 47 % ľudí so zdravotným postihnutím a 72 % ľudí bez postihnutia. U osôb so zdravotným postihnutím je vyššia miera nezamestnanosti než u osôb bez postihnutia. Okrem toho až 19 % mladých ľudí so špeciálnymi potrebami ukončí školu predčasne, čo je viac než v skupine mladých ľudí bez špeciálnych potrieb.

Tabuľka 8: Miera zamestnanosti v závislosti od zdravotného postihnutia a členského štátu (vek 20 – 64)

Zdroj údajov: Grammenos, Stefanos. "European comparative data on Europe 2020 & people with disabilities" (2013)⁶

Situácia je v jednotlivých štátoch EÚ výrazne odlišná. Zatiaľ čo miera zamestnanosti v skupine osôb bez zdravotného postihnutia je v rôznych krajinách relatívne podobná, miera zamestnanosti ľudí so zdravotným postihnutím sa rôzni: je veľmi nízka v Chorvátsku (20 %) a Grécku (30%), zatiaľ čo veľmi vysoká je v Nemecku (57 %) a Švédsku (59 %). Na úrovni štátu aj podniku existuje niekoľko nástrojov, ktoré slúžia na zvýšenie zamestnanosti ľudí so zdravotným postihnutím:

- Systém kvót
- Pracovná rehabilitácia
- Dotácie na mzdy
- Prispôsobenie pracoviska
- Oslobodenie od platenia odvodov
- Stimuly na zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím

⁶ available at:

<http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1569&context=gladnetcollect>

- Bonusy za mimoriadne úspešné splňanie kvôt
- Programy sociálneho začleňovania

Systém kvôt je zavedený napríklad v Slovinsku, podobne ako aj v Chorvátsku, na Slovensku či v iných krajinách EÚ. Zamestnávateľia s aspoň 20 zamestnancami musia zabezpečiť, aby určitú časť ich zamestnancov predstavovali osoby so zdravotným postihnutím. Kvóta nemôže byť nižšia než 2 % a vyššia než 6 %. Odlišnosti vo výške kvóty sú dané podnikateľskou činnosťou, ktorej sa zamestnávateľ venuje. Kvóty sa dajú splniť zamestnaním príslušného percenta osôb so zdravotným postihnutím alebo alternatívnymi spôsobmi, napríklad poskytovaním štipendií alebo hradením vzdelávania v plnom rozsahu pre osoby so zdravotným postihnutím, prípadne spoluprácou s chránenými dielňami, integračnými dielňami alebo spoločnosťami, kde má zdravotné postihnutie viac než polovica zamestnancov. Zamestnávateľia, ktorí nespĺnia kvóty, musia zaplatiť pokutu vo výške 70 % (približne 550 €) minimálnej mzdy za každú osobu so zdravotným postihnutím, ktorú mali povinnosť zamestnať. Prostriedky získané z týchto poplatkov získava Fond pre pracovnú rehabilitáciu osôb so zdravotným postihnutím a používajú sa na podporu diverzity, nediskriminácie a rovnosti príležitostí na pracovisku.

Príklady dobrej praxe

Sainsbury's, Spojené kráľovstvo

Sainsbury's je druhá najväčšia sieť supermarketov v Spojenom kráľovstve. Má 15,8 % podiel na trhu a zamestnáva 162 700 zamestnancov (2016). Keďže je veľkým zamestnávateľom, spoločnosť si stanovila zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím za jednu z priorit. V roku 2008 spoločnosť Sainsbury's spustila náborový program You Can (Dokážeš to), ktorý pomohol už 23 500 znevýhodneným ľuďom nájsť si zamestnanie. Sainsbury's spolupracuje s organizáciami, ktoré poskytujú podporu pred začlenením do zamestnania. Napríklad uchádzači, ktorí využijú pomoc organizácie People Plus, získajú certifikát 1. úrovne od organizácie City & Guilds aj v prípade, že sa im nepodarí získať prácu. Sainsbury's spolupracuje aj s organizáciou Mencap (charita pre osoby s poruchami učenia), s ktorou realizuje týždňové stáže pre ľudí, ktorí nemajú žiadne predošlé pracovné skúsenosti. Podľa Tima Fallowfielda dáva program You Can zmysel aj z podnikateľského hľadiska: diverzita zvyšuje produktivitu a zároveň pomáha spoločnosti Sainsbury's prilákať talenty z veľkej skupiny ťažšie dostupných ľudí a získať tak vysokokvalifikovaných zamestnancov.

Capjob, Nemecko

V Nemecku majú ľudia o potrebách osôb so zdravotným postihnutím vysoké povedomie a začleňovanie ľudí je tam neodlúčiteľnou súčasťou národnej stratégie. Rovnoprávnosť a nediskriminácia sú v politike zamestnanosti povinnými opatreniami, no spoločnosti aj tak neustále podporujú zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím. Nemecko je plné príkladov dobrej praxe v tejto oblasti. Portál <https://www.capjob.de/> ukazuje, že kvalitná organizácia a vhodne nastavené aktivity môžu byť prospešné nielen pre ľudí so zdravotným postihnutím, ale aj pre celú ekonomiku krajiny. Táto webová stránka je najväčším pracovným portálom pre ľudí so zdravotným postihnutím. Nachádzajú sa na nej ponuky práce napríklad v oblasti informačných a komunikačných technológií, telekomunikácií, obchodu či dátovej analýzy. Pracovné ponuky na nej uverejňuje množstvo spoločností, ktoré si uvedomujú, že zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím je prospešné pre ich povesť aj finančný rast. Takéto webové stránky sú výborným príkladom dobrej praxe, keďže pomáhajú ľuďom so zdravotným postihnutím prepájať sa spoločnosťami.

Želva, Slovinsko

Slovinská chránená dielňa Želva vznikla v roku 1991. Už odvtedy pomáha ľuďom so zdravotným postihnutím s odbornou prípravou a zamestnaním. Jej úlohou je poskytovať osobám so zdravotným postihnutím (obzvlášť osobám s duševnou poruchou) a iným ľuďom, ktorí majú problém sa zamestnať, odbornú prípravu a zamestnanie, prípadne im pomôcť nájsť ďalšie pracovné príležitosti. Chránená dielňa realizuje napríklad stolárske kurzy, kde účastníci vyrábajú nábytok prispôbený na mieru ich klientom. Ďalej sprostredkúva záhradnícke a komunálne služby (údržba záhrad a okolia), maliarske služby aj sťahovacie služby. Okrem toho realizuje aj správu a údržbu budov (napríklad prostredníctvom menších opráv), údržbu zelene v okolí (kosenie, orezávanie stromov a kríkov) a upratovacie služby. V súčasnosti Želva poskytuje zamestnanie pre približne 370 osôb so zdravotným postihnutím.

Act Konto, Chorvátsko

Act Konto d.o.o. je malá spoločnosť, ktorá sa zameriava na poskytovanie profesionálnych účtovníckych služieb a finančného poradenstva pre neziskové organizácie a sociálne podniky v Chorvátsku. Až 75 % ich zamestnancov sú osoby so zdravotným postihnutím. V roku 2014 spoločnosť Act Konto získala ocenenie Kľúčový rozdiel (Ključna razilka) za rozmanitosť v ľudských zdrojoch v kategórii „Rovnoprávnosť osôb so zdravotným postihnutím“. Ocenenie je určené pre zamestnávateľov, ktorí podporujú diverzitu na pracovisku, bojujú proti diskriminácii a podporujú zamestnávanie ľudí zo sociálne znevýhodnených skupín.

6. Rámcová smernica o vode

Legislatíva

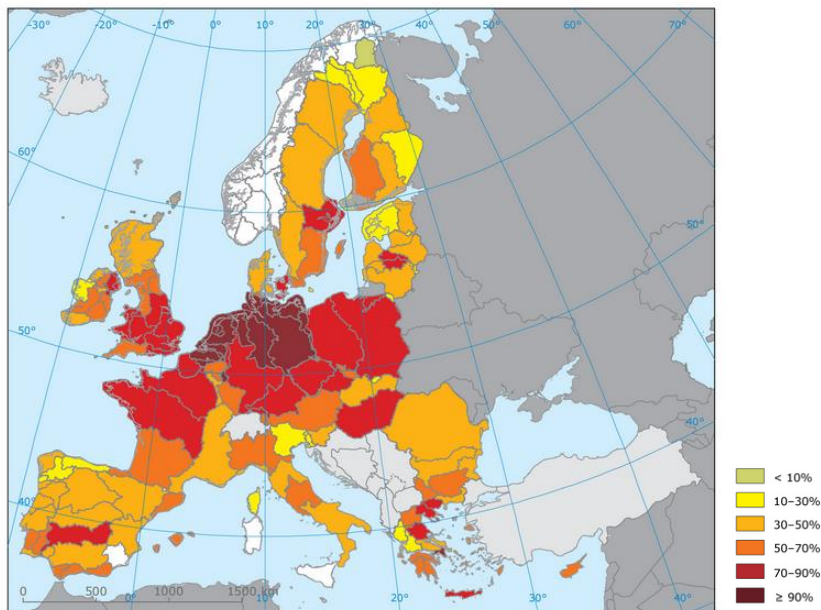
Vytvorenie spoločnej legislatívy na reguláciu vody je jednou z hlavných politických výziev Európskej únie už od 70. rokov. Kľúčové legislatívne roky, ktoré viedli k vzniku aktuálnej smernice, sa dajú rozdeliť do dvoch období. V 70. a 80. rokoch prišla „prvá vlna“ legislatívy, ktorá sa zameriavala predovšetkým na normy kvality pre určité druhy vody. **Smernica o kvalite vody určenej na kúpanie** (76/160/EHS) viedla k radikálnemu zlepšeniu kvality vody na kúpanie v celej Európe. **Smernica o kvalite vody** určenej na ľudskú spotrebu (80/778/EHS) zase zabezpečila kvalitu pitnej vody z vodovodu. V 90. rokoch prišla „druhá vlna“ európskej legislatívy o vode, ktorá sa venovala hlavným zdrojom znečistenia – odpadovej vode, poľnohospodárstvu a najväčším priemyselným odvetviám. V súvislosti s týmito cieľmi vznikli ďalšie tri smernice: smernica o čistení komunálnych odpadových vôd, smernica o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov a smernica o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia. Narastala teda potreba vytvoriť komplexnejšiu európsku legislatívu o vode. Európskej komisii trvalo ďalších 10 rokov, kým zverejnila prvý návrh novej smernice. V decembri 2000, po intenzívnom a zložitom postupe spolurozhodovania, smernica konečne nadobudla platnosť. **Rámcová smernica EÚ o vode** (2000/60/ES) stanovila rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, zjednodušila legislatívu v oblasti vodného hospodárstva a rozšírila rozsah pôsobnosti ochrany vody.

Hlavná časť

Voda je jedným z najdôležitejších zdrojov v každej ekonomike a stojí v samotnom centre trvalo udržateľného rozvoja. V kontexte Európskej únie ide o kľúčový prvok, pokiaľ ide o rast, tvorbu pracovných miest a podporu investícií. Všetky hospodárske odvetvia totiž na svoju činnosť potrebujú vodu, no aj v samotnom odvetví vodného hospodárstva v súčasnosti funguje 9000 malých a stredných podnikov a vodárenský priemysel poskytuje zamestnanie takmer 600 000 ľuďom (zdroj). V Európe má najväčšiu spotrebu vody energetický priemysel (44 %), poľnohospodárstvo (24 %), verejné dodávky vody (21 %) a odvetvia priemyslu a služieb (11 %). Očakáva sa, že do roku 2030 vzrastie spotreba vody naprieč odvetviami až o 16 %. K týmto zmenám prispievajú aj klimatické zmeny, ktoré navyše ovplyvňujú aj vodné zdroje. Povedomie o úlohe spoločensky zodpovedného podnikania postupne narastá aj v oblasti trvalo udržateľného vodného hospodárstva. Spoločnosti si čoraz viac uvedomujú svoju schopnosť ovplyvňovať vodu negatívne aj pozitívne a uvedomujú si aj jej narastajúcu ekonomickú hodnotu. Právne opatrenia v oblasti vodného hospodárstva v Európe reguluje **rámcová smernica o vode**. Smernica ustanovuje právny rámec, ktorého úlohou je ochraňovať a obnovovať čistú vodu v celej Európe a zabezpečiť jej dlhodobé a trvalo udržateľné využívanie. Cieľom smernice je zaistiť všetkým Európanom prístup k dostatočnému množstvu kvalitnej vody a zabezpečiť

vyhovujúci stav (zdravý ekosystém a nízka úroveň chemického znečistenia) vo všetkých vodných plochách v Európe.

Map: Proportion of classified river and lake water bodies in different River Basin Districts in the EU

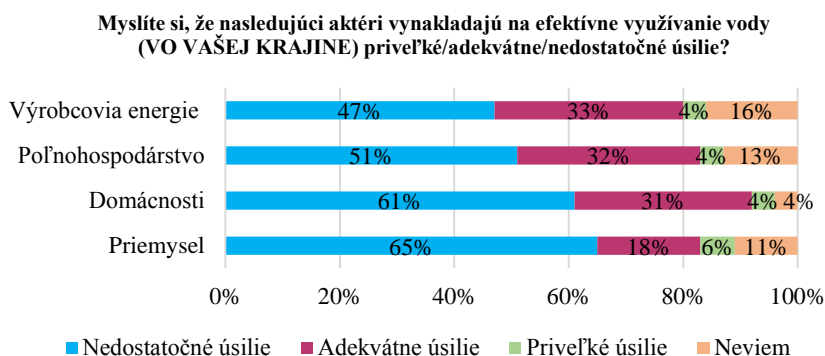
Zdroj: Databáza WISE WFD⁷

Úlohou smernice je zabezpečiť, aby jednotlivci aj spoločnosti využívali vodu trvalo udržateľným spôsobom. Zaviedla viacero inovatívnych princípov v oblasti vodného hospodárstva, ako napríklad účasť verejnosti na plánovaní využívania vody a určovaní cien vody. Obzvlášť dôležité je správne nastavenie cien vody, keďže motivuje k trvalo udržateľnému využívaniu vodných zdrojov. Členské štáty musia zabezpečiť, aby cena, ktorú za vodu platia spotrebiteľia, odrážala jej skutočnú cenu v súlade so zásadami „znečisťovateľ platí“ a „používateľ platí“. Používatelia vody, ako napríklad priemysel, poľnohospodári, či domácnosti by mali uhradiť celkovú cenu vodohospodárskych služieb, ktoré využívajú. Cenová politika by mala podporovať efektívnejšie využitie vody a riešiť otázky sucha, nadmernej spotreby vody a nedostatku vody. Od prijatia smernice v roku 2000 však radikálne narástlo zaťaženie vodných zdrojov. Okrem environmentálnych záťaží, ako sú napríklad

⁷ <https://www.eea.europa.eu/soer-2015/europe/freshwater>

povodne či suchá, narastá aj zaťaženie zo strany poľnohospodárstva, priemyslu, energetiky, dopravy, turizmu a iných odvetví. Očakáva sa, že do roku 2030 vzrastie spotreba vody v EÚ naprieč odvetviami až o 16 %. Hoci Európa má vo všeobecnosti dostatočne bohaté zdroje vody, nedostatok vody sa v niektorých regiónoch stáva častým javom. Podľa Eurobarometra z roku 2012 si väčšina Európanov (68 %) myslí, kvalita vody je závažným problémom.

Tabuľka 9: Postoje Európanov k problematike súvisiacej s vodou, podľa užívateľov vody

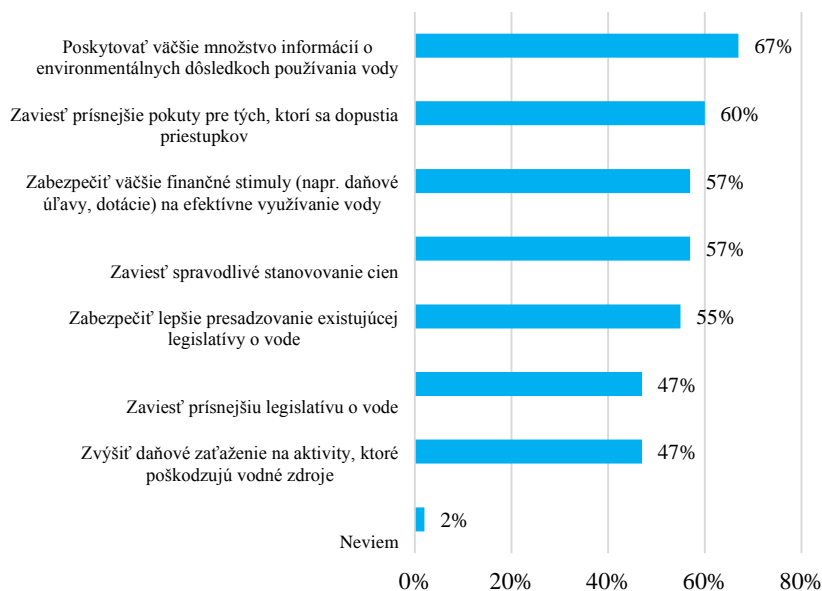
Zdroj: Consumer Eurobarometer survey⁸

Väčšina občanov EÚ si myslí, že priemysel (65 %), domácnosti (61 %), poľnohospodárstvo (51 %) a výrobcovia energie (47 %) nevyvíjajú dostatočné úsilie na to, aby využívali vodu efektívne. Za najväčšiu hrozbu pre zdroje vody považujú chemické znečistenie. Približne tri štvrtiny (73 %) Európanov chcú, aby Európska únia navrhla ďalšie opatrenia na vyriešenie problémov s vodou v Európe, pričom ťažiskom by malo byť znižovanie znečistenia vody zo strany priemyslu a poľnohospodárstva.

⁸ Eurobarometer (2012). *Attitudes of Europeans towards water-related issues*, http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_344_en.pdf

Tabuľka 10: Postoje Európanov k otázkam súvisiacim s vodou

Ktoré z nasledujúcich spôsobov by podľa vás boli najefektívnejšie na riešenie problémov s vodou?

Source: Consumer Eurobarometer survey⁹

Príklady dobrej praxe

Kampaň na pitie vody z vodovodu, Slovinsko

Slovinsko patrí medzi krajiny s najkvalitnejšou pitnou vodou v Európe. Mnohí ľudia si však stále kupujú balenú vodu, ktorá je oveľa horšia pre životné prostredie než voda z vodovodu. V Slovinsku je voda z vodovodu v priemere 225-krát lacnejšia než balená voda. Preto v krajine vznikla aplikácia Tap Water Ljubljana. Služi na informovanie obyvateľov mesta a turistov o voľne dostupných fontánkach s pitnou vodou na 17 miestach v meste. Jej účelom je propagovať pozitívny vplyv pitia vody z vodovodu na naše zdravie i životné prostredie. Okrem toho podporuje ľudí v tom, aby pili vodu z vodovodu aj doma, v práci či verejných priestoroch.

⁹ Eurobarometer (2012). *Attitudes of Europeans towards water-related issues*, available at: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_344_en.pdf

Burberry, Spojené kráľovstvo

Burberry je kultová britská značka módného oblečenia a doplnkov. Hoci trh s luxusnými výrobkami typicky nie je známy svojimi aktivitami v zodpovednom podnikaní, Burberry je priekopníkom v znižovaní spotreby vody. Spoločnosť nedávno ocenila aj organizácia Greenpeace vo svojej kampani Detox Catwalk, ktorá hodnotí znečisťovanie a upravovanie vody v módnom priemysle. Spoločnosť Burberry pre svojich dodávateľov dokonca pripravila normy, metodiku a šablónu na vykazovanie informácií v tejto oblasti. Výsledkom je, že 80 % jej dodávateľov už zverejnilo svoje informácie o nebezpečných chemikáliách. Burberry zdôrazňuje, že pre módnou značku je dôležité prevziať zodpovednosť za spoločensky zodpovedné podnikanie, obzvlášť preto, že móda sa celosvetovo radí medzi priemysly s najväčšou spotrebou vody.

Heineken, Slovensko

Keďže Heineken je jeden z najväčších pivovarov na svete, pre spoločnosť je nesmierne dôležité využívať vodu udržateľným spôsobom a zabezpečiť, aby rovnako postupovali aj jej dodávatelia. Heineken používa vodu v každej časti dodávateľského reťazca – od pestovania plodín až po hotový výrobok. Pri svojej slovenskej prevádzke v Hurbanove si Heineken zriadil vlastnú čističku odpadových vôd a bioplyn, ktorí vzniká pri úprave vody, následne využíva na výrobu elektrickej energie. Ročne tak dokáže vyprodukovať takmer 500 000 kilowatthodín ekologickej elektrickej energie. Slovenská prevádzka pivovaru Heineken dokáže ročne ušetriť viac než 35 000 m³ vody, čo približne zodpovedá ročnej spotrebe 250 slovenských domácností. Keďže ochrana vodných zdrojov je pre spoločnosť Heineken jednou zo šiestich prioritných oblastí, do roku 2020 si stanovila za cieľ znížiť spotrebu vody v pivovaroch o približne 30 %.

Freewa, Chorvátsko

Freewa je malý chorvátsky startup, ktorý vznikol v roku 2016. Poskytuje jedinečnú platformu, ktorá podporuje využívanie bezplatných zdrojov vody. Spoločnosť prevádzkuje webovú platformu, ďalej vytvorila mobilnú aplikáciu s mapou miest, kde sa dá zadarmo napiť, a vyrába ekologickú fľašu na vodu. Časť svojho zisku reinvestuje do spoločensky zodpovedných a trvalo udržateľných projektov s vodou. Zatiaľ čo ich sklenená fľaša pomáha redukovať znečistenie plastmi, mobilná aplikácia ľuďom pomáha zmapovať a nájsť zdroje čistej vody.

FINANCOVANÉ Z

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie.
Táto publikácia odráža iba názory jej autorov a Komisia nemôže byť považovaná za zodpovednú za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

